

Het nieuwe criterium voor armoede en sociale uitsluiting in de Europese Unie

Bart Huynen

Het risico op armoede of sociale uitsluiting wordt in Europees verband niet langer uitsluitend gebaseerd op het inkomen, maar voortaan ook vastgesteld aan de hand van een niet monetaire indicator en een arbeidsmarktgerichte indicator. Op basis van dit nieuwe criterium had Nederland in 2009 van alle EU-lidstaten met ruim 15 procent het op één na laagste percentage inwoners met een risico op armoede of sociale uitsluiting. Het uitgebreide EU-criterium levert in Nederland een aantal nieuwe risicogroepen op. Het betreft vooral personen in huishoudens met een ziekte- of arbeidsongeschiktheidsuitkering als voornaamste inkomensbron.

1. Inleiding

In 2020 moet het aantal Europeanen met een risico op armoede of sociale uitsluiting met 20 miljoen omlaag. Dit is één van de vijf doelen van de Europa 2020-strategie die tijdens de Europese Raad van 17 juni 2010 door de regeringsleiders van de EU-landen zijn vastgesteld. De EU 2020-strategie is de nieuwe langetermijnstrategie van de Europese Unie met drie hoofdlijnen: slimme groei, duurzame groei en groei voor iedereen (Europese Commissie, 2010). De vorderingen ten aanzien van deze doelstellingen worden getoetst aan vijf centrale EU-streefcijfers op het gebied van werkgelegenheid, onderwijs, innovatie, klimaat en sociale uitsluiting. Deze streefcijfers dienen door de lidstaten vertaald te worden in nationale streefdoelen.

Met name de concretisering van de doelstelling voor armoede en sociale uitsluiting heeft tot veel discussie geleid. Armoede zou een te veelomvattend fenomeen zijn om hiervoor één concreet streefcijfer vast te stellen. Er kwam steeds meer kritiek op de monetaire indicator die tot dan toe algemeen aanvaard werd om het risico op armoede in Europa in kaart te brengen. Deze zou bijvoorbeeld geen goed beeld geven van de verschillen in levensomstandigheden tussen de oude en nieuwe lidstaten. Als compromis is ervoor gekozen om het risico op armoede en sociale uitsluiting binnen EU 2020-strategie vast te stellen op basis van drie indicatoren met, naast de traditionele monetaire indicator, een niet monetaire en een arbeidsmarktgerichte indicator. De lidstaten zijn vrij om te bepalen op basis van welke indicator zij het risico de komende tien jaar willen terugdringen.

Dit artikel beschrijft het nieuwe uitgebreide EU-criterium voor armoede en sociale uitsluiting. De uitkomsten voor Nederland worden in internationaal perspectief geplaatst.¹⁾ Vervolgens wordt ingegaan op de risicogroepen die het verruimde EU-criterium in Nederland oplevert. Deze groepen worden vervolgens vergeleken met de risicogroepen volgens de door het CBS gehanteerde kritische inkomens-

grens, de lage-inkomensgrens. De gepresenteerde resultaten zijn afkomstig uit het onderzoek 'European Union-Statistics on Income and Living Conditions (EU-SILC)'.

2. De drie EU- indicatoren voor armoede of sociale uitsluiting

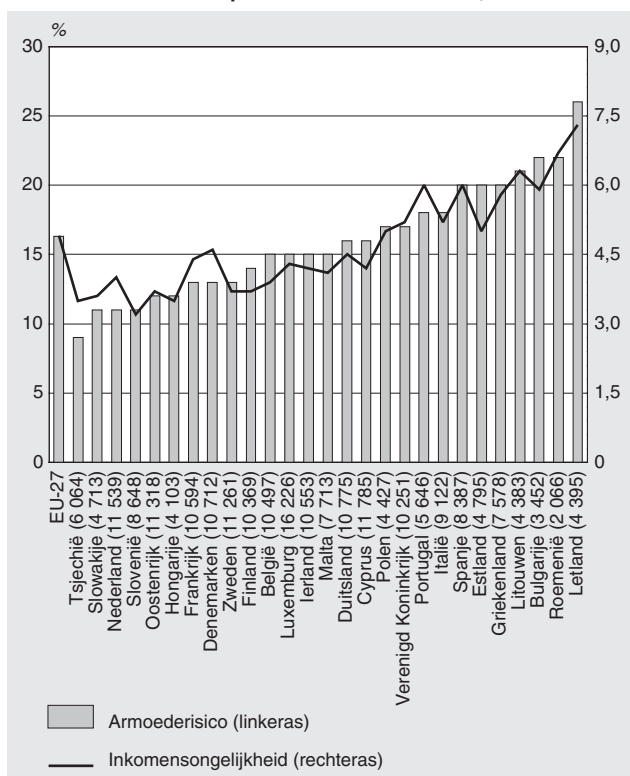
Risico op armoede

Volgens de definitie die de Europese Commissie hanteert worden armen gedefinieerd als: "mensen, gezinnen of groepen mensen wier middelen (materieel, cultureel en sociaal) zo beperkt zijn dat zij uitgesloten zijn van de minimaal aanvaardbare leefpatronen in de lidstaat waarin zij leven" (Raad van de Europese Gemeenschappen, 1985). De armoede is relatief omdat zij gedefinieerd wordt in verhouding tot het algemeen welvaartspeil van een land. In Europees verband spreekt men van een risico op armoede als men een inkomen heeft dat lager is dan 60% van het doorsnee inkomen.²⁾ Deze grens wordt per land vastgesteld. In 2009 was dat voor 16 procent van de EU-bevolking het geval. Dit komt neer op ruim 80 miljoen inwoners. Van de 27 lidstaten had Nederland een relatief laag aandeel inwoners met een risico op armoede. Alleen in Tsjechië, in 2004 toetreden tot de EU, was dit risico kleiner. Letland had met ruim een kwart het hoogste aandeel inwoners met een risico op armoede. Van de oude lidstaten gold dat in 2009 voor Spanje en Griekenland.

Landen met een hoog armoederisico worden veelal gekenmerkt door een relatief grote inkomensongelijkheid. In Nederland was het inkomensaandeel van de 20 procent hoogste inkomens in 2009 vier keer groter dan het aandeel van de 20 procent laagste inkomens. In Portugal en Griekenland, waar in 2009 bijna een op de vijf inwoners een risico op armoede liep, had de hoogste inkomensgroep een zes keer zo hoog inkomen als de laagste inkomensgroep. Letland, het land met het hoogste armoederisico, had ook de grootste inkomensverschillen.

Na de toetreding van de nieuwe lidstaten ontstond steeds meer kritiek op deze afbakening van armoede. Gemiddeld³⁾ lag het risico op armoede in de oude lidstaten ongeveer even hoog als in de nieuwe lidstaten. Dit zou geen goed beeld geven van de werkelijke verschillen in levensomstandigheden. In de oude lidstaten liggen de gehanteerde inkomensgrenzen namelijk op een aanzienlijk hoger niveau. Uitgedrukt in koopkrachtpariteit⁴⁾ lag de EU-armoedegrens in Nederland bijvoorbeeld twee keer zo hoog als in Tsjechië. De koopkracht van de armoedegrens was in Luxemburg zelfs bijna acht keer zo groot als in Roemenië. De spreiding van het armoederisico zou veel groter zijn als de armoedegrens voor de EU als geheel berekend zou worden en niet per land afzonderlijk. In Nederland zou het aandeel inwo-

Personen met risico op armoede¹⁾ in EU-staten, 2009

Bron: Eurostat.

¹⁾ Tussen haakjes is de hoogte van de armoedegrens (koopkrachtpariteit⁴⁾ van het desbetreffende land vermeld.

ners met een risico op armoede dan twee keer zo laag zijn en in Luxemburg zouden de inwoners zelfs nauwelijks risico lopen. In Letland, Litouwen, Hongarije, Polen en Slowakije zou het aandeel van de bevolking met een risico op armoede daarentegen op meer dan 70 procent uitkomen (Fusco e.a., 2010). Een keuze voor een EU-brede inkomensgrens ligt echter niet voor de hand, omdat inkomensbeleid in het ene land dan van invloed kan zijn op het armoederisico in een ander land. Als compromis is er binnen de EU2020-strategie voor gekozen het EU-criterium voor armoede en sociale uitsluiting uit te breiden met een absolute indicator die wel in alle lidstaten gelijk is.

Ernstige achterstelling

Bij het hierboven beschreven risico op armoede gaat het om het inkomen van personen en huishoudens. Voor bepaalde groepen, bijvoorbeeld zelfstandigen, is het echter lastig om het inkomen vast te stellen. Ook is het mogelijk dat een laag inkomen slechts tijdelijk is of dat men voldoende vermogen achter de hand heeft. De tweede indicator is daarom een meer directe meting van de mate waarin men financieel in staat is bepaalde gangbare goederen/diensten aan te schaffen. Een tekort aan inkomen kan er bijvoorbeeld toe leiden dat huishoudens niet kunnen beschikken over duurzame goederen zoals een auto, kleurentelevisie, telefoon of een wasmachine. Zelfs een warme maaltijd om de dag, een jaarlijkse vakantieweek of het verwarmen van de woning zit er financieel niet voor iedereen in. Ook is het mogelijk dat men vanwege financiële beperkingen geen onverwachte noodzakelijke uitgaven kan doen of dat men vanwege finan-

ciële krapte achterstanden heeft bij de betaling van maandelijkse lasten.

De eerder in Europees verband gedefinieerde "Material deprivation rate" geeft het percentage inwoners weer dat te maken heeft met minimaal drie van de negen hierboven genoemde financiële beperkingen. Binnen de EU2020-strategie is dit criterium aangescherpt naar minimaal vier beperkingen, waarbij men spreekt van ernstige achterstelling. Hoewel wat gangbaar is per land zal verschillen, evenals het belang dat aan bepaalde goederen of diensten wordt gehecht, zijn de gekozen items voor alle landen gelijk. Het betreft goederen/diensten waarvan meer dan de helft van de Europeanen vindt dat ze absoluut noodzakelijk zijn voor een aanvaardbare levensstandaard (Guio, 2009). Van belang hierbij is dat niet persoonlijke voorkeuren, maar financiële redenen ten grondslag dienen te liggen aan het gebrek aan deze goederen.

In 2009 was 8 procent van de EU-bevolking ernstig achtergesteld in gangbare goederen en diensten. In Nederland en Luxemburg gold dit voor één op de honderd inwoners. In Tsjechië was, ondanks het lage armoederisico, bij zes procent van de inwoners sprake van ernstige achterstelling. Bulgarije kende met ruim 40 procent het hoogste percentage ernstig achtergestelden.

In Nederland vormde vooral het kunnen doen van onverwachte, maar noodzakelijke uitgaven ter waarde van 950 euro⁵⁾ voor veel huishoudens een probleem. Bijna een op de vijf personen maakte in 2009 deel uit van een huishouden dat hiertoe niet in staat was zonder daarvoor geld te moeten lenen. Van ongeveer 13 procent van de Nederlandse bevolking had het huishouden onvoldoende financiële middelen om ieder jaar een week op vakantie te gaan. Ruim 4 procent behoorde tot een huishouden dat zich geen auto kon veroorloven.

Lage werkintensiteit

Omdat werkloosheid vaak gepaard gaat met armoede en sociale uitsluiting meet de derde indicator het aandeel personen jonger dan 60 jaar in huishoudens met een lage werkintensiteit. Van een lage werkintensiteit is sprake als de volwassen huishoudensleden in het voorgaande kalenderjaar gezamenlijk minder dan 20 procent van hun totale potentiële arbeidstijd werkzaam zijn geweest. In Ierland is het aandeel personen in een dergelijk huishouden met bijna 20 procent het hoogst, terwijl Cyprus in 2009 met 4 procent het laagste percentage kende.

Hoewel de werkloosheid in Nederland destijds relatief laag was (Leufkens, 2009), kende Nederland in 2009 met ruim 8 procent een gemiddeld aandeel inwoners in huishoudens met een lage werkintensiteit. Een verklaring hiervoor is dat in Nederland per hoofd van de bevolking relatief veel aan sociale beschermingsuitkeringen wordt uitgekeerd (Redeman, 2011). Met name onder personen met een arbeidsongeschiktheidsuitkering is vaak sprake van een lage werkintensiteit. Meestal zijn arbeidsongeschikten echter niet actief op zoek naar betaald werk, waardoor zij niet tot de werkloze beroepsbevolking gerekend worden.

3. Het nieuwe EU-criterium voor armoede en sociale uitsluiting

Het nieuwe EU-criterium voor armoede en/of sociale uitsluiting is gebaseerd op een combinatie van de drie hierboven beschreven indicatoren. Men loopt dus een risico als men een risico op armoede heeft, en/of ernstig achtergesteld is in gangbare goederen en diensten en/of tot een huishouden behoort met een lage werkintensiteit. In 2009 was dat voor 23 procent van de EU-bevolking het geval. Op basis van het oude criterium, uitsluitend gebaseerd op het inkomen, behoorde 16 procent van de EU-bevolking tot de risicogroep. In Bulgarije en Hongarije werd de risicogroep twee keer zo groot, vooral door de uitbreiding met het deprivatiecriterium. In Ierland was de forse toename van de risicogroep vooral toe te schrijven aan een relatief groot aandeel personen in huishoudens met een lage werkintensiteit. Op basis van het gecombineerde criterium liep ruim 15 procent van de Nederlandse bevolking een risico op armoede of sociale uitsluiting. Nederland nam daarmee een relatief gunstige positie in. Alleen in Tsjechië was dit aandeel lager. In Bulgarije en Roemenie, de landen die in 2007 tot de EU toetraden, behoorde bijna de helft van de bevolking tot de risicogroep. Van de oude lidstaten kenden Griekenland en Ierland met ruim een kwart de hoogste percentages inwoners met een risico op armoede of sociale uitsluiting.

4. Nederland en de EU-doelstelling

In 2008, het referentiejaar voor de EU2020-strategie, liep bijna een kwart van de EU-bevolking een risico op armoede of sociale uitsluiting op basis van het nieuwe EU-criterium. Dit kwam toen neer op 120 miljoen inwoners. Een daling van deze groep met 20 miljoen tegen 2020 komt overeen met een daling van bijna 17%. Van alle EU-lidstaten wordt

verwacht dat zij, afhankelijk van de startpositie, een armoededoelstelling formuleren die een bijdrage levert aan dit Europese hoofddoel. Nederland heeft, door verdere stimulering van de arbeidsparticipatie, ingezet op een afname van het aantal 0–64-jarigen in huishoudens met een lage werkintensiteit met 100 duizend in 2020 (Ministerie van EL&I, 2011). Bijzondere aandacht hierbij krijgt het stimuleren van de arbeidsparticipatie van ouderen. Door betaald werk worden mensen actiever bij de samenleving betrokken. Werkenden hebben, ofschoon betaald werk geen garanties hiervoor biedt, bovendien een kleinere kans op armoede dan anderen (Bos en Janssen, 2011).

5. Risicogroepen volgens het oude en nieuwe criterium

De risicogroepen volgens het oude en nieuwe criterium zijn in Nederland grotendeels vergelijkbaar. Bij de uitsplitsing naar huishoudensamenstelling hebben personen behorende tot een eenoudergezin met minderjarige kinderen volgens beide criteria de grootste kans op armoede, gevolgd door alleenstaanden tot 65 jaar. Ook bij de uitsplitsingen naar voornaamste inkomensbron van het huishouden, leeftijd, geslacht en herkomst zijn de patronen vergelijkbaar. Het risico is het grootst voor 18 tot 24-jarigen, niet-westerse allochtonen en bijstandsontvangers. Bij het uitgebreide criterium liggen de bijbehorende risicopercentages echter structureel hoger.

Het verruimde EU-criterium levert echter ook een aantal nieuwe risicogroepen op. Eenoudergezinnen met minstens één meerderjarig kind vormen een nieuwe risicogroep vanwege hun doorgaans lage werkintensiteit. In huishoudens met een ziekte-of arbeidsongeschiktheidsuitkering als voornaamste inkomensbron is het risico op armoede of sociale

Staat 1
Personen met risico op armoede of sociale uitsluiting in EU-lidstaten, 2009

	(1) Risico op armoede	(2) Ernstig achtergesteld	(3) Lage werkintensiteit	EU-criterium (1 en/of 2 en/of 3)
EU-27	16,3	8,1	9,0	23,1
Tsjechië	8,6	6,1	6,0	14,0
Nederland	11,1	1,4	8,3	15,1
Zweden	13,3	1,6	6,2	15,9
Finland	13,8	2,8	8,2	16,9
Oostenrijk	12,0	4,8	7,2	17,0
Slovenië	11,3	6,1	5,6	17,1
Denemarken	13,1	2,3	8,5	17,4
Luxemburg	14,9	1,1	6,3	17,8
Frankrijk	12,9	5,6	8,3	18,4
Slowakije	11,0	11,1	5,6	19,6
Duitsland	15,5	5,4	10,8	20,0
België	14,6	5,2	12,3	20,2
Malta	15,1	4,7	8,4	20,2
Verenigd Koninkrijk	17,3	3,3	12,6	22,0
Cyprus	16,2	7,9	4,0	22,2
Spanje	19,5	3,5	7,0	23,4
Estland	19,7	6,2	5,6	23,4
Italië	18,4	7,0	8,8	24,7
Portugal	17,9	9,1	6,9	24,9
Ierland	15,0	6,1	19,8	25,7
Griekenland	19,7	11,0	6,5	27,6
Polen	17,1	15,0	6,9	27,8
Litouwen	20,6	15,1	6,9	29,5
Hongarije	12,4	20,8	11,3	29,9
Letland	25,7	21,9	6,7	37,4
Roemenië	22,4	32,2	7,7	43,1
Bulgarije	21,8	41,9	6,9	46,2

Bron: Eurostat.

uitsluiting volgens het nieuwe criterium zelfs drie keer zo groot. Vanwege de lage werkintensiteit neemt het risico ook toe in huishoudens die voornamelijk afhankelijk zijn van een werkloosheidsuitkering. Eenoudergezinnen en alleenstaanden maken naar verhouding vaak aanspraak op deze vormen van sociale zekerheid (Chkalova, 2009).

6. Risicogroepen vergeleken met nationaal armoede-criterium

In Nederland vormt de lage-inkomengrens een belangrijk armoede-criterium. Op basis van deze grens had in 2008⁶⁾ bijna 7 procent van de Nederlandse bevolking een kans op armoede. Deze kans is hierbij uitsluitend gebaseerd op het inkomen. Hierdoor lijken de risicogroepen sterk op de risicogroepen volgens het vroegere EU-inkomenscriterium. Volgens de lage-inkomengrens liggen de risicopercentages echter structureel lager. Bij de indeling naar samenstelling van het huishouden is de rangorde van risicogroepen

volgens beide criteria vrijwel gelijk, waarbij personen in eenoudergezinnen met uitsluitend minderjarige kinderen de grootste kans op armoede hebben. Ook bij de uitsplitsingen naar geslacht, herkomst en de voornaamste inkomensbron van het huishouden zijn de risicogroepen volgens beide criteria vergelijkbaar. De uitsplitsing naar leeftijd laat wel verschillen zien. Bij de nationale cijfers over armoede is het gebruikelijk om studenthuishoudens niet tot de doelpopulatie te rekenen. Deze huishoudens worden dan ook niet ingedeeld naar hoogte van het inkomen. In Europees verband worden deze huishoudens echter wel meegenomen. Hierdoor liggen de risicopercentages volgens het EU-criterium fors hoger onder de 18 tot 24-jarigen. Een tweede verklaring voor verschillen is het feit dat in Europees verband andere equivalentiefactoren⁷⁾ worden toegepast om de welvaartsniveaus van huishoudens onderling vergelijkbaar te maken. Kinderen wegen hierbij zwaarder mee dan volgens de CBS-factoren. Hierdoor is het risico op armoede voor kinderen volgens de Europese maatstaf bijna twee keer zo groot.

Staat 2
EU-criteria voor armoede en sociale uitsluiting vergeleken met de lage-inkomengrens, 2009

	Risico op armoede (oud criterium)	Ernstige achterstelling	Lage werkintensiteit	Nieuw EU-criterium voor armoede of sociale uitsluiting	Laag inkomen en risico volgens nieuw EU-criterium	Geen laag inkomen, wel risico volgens EU-criterium	Niet ingedeeld laag inkomen wel risico volgens EU-criterium
<i>% personen</i>							
Totaal	11,1	1,4	6,6	15,1	5,7	6,8	2,6
<i>Samenstelling van het huishouden</i>							
Alleenstaande							
tot 65 jaar	22,6	5,1	22,0	37,5	12,6	10,7	14,2
65 jaar en ouder	6,3	1,1	0,0	7,4	3,3	3,8	0,3
Meerpersoonshuishouden (echt)paar							
zonder kinderen, hoofdkostwinner tot 65 jaar	4,2	0,7	5,7	9,1	2,4	5,7	1,0
zonder kinderen, hoofdkostwinner 65 jaar en ouder	8,1	0,0	1,3	9,0	3,4	5,7	0,0
uitsluitend minderjarige kinderen	11,4	0,6	2,3	12,0	4,7	6,1	1,1
minstens één meerderjarig kind	5,7	0,7	3,7	7,8	1,9	5,4	0,5
eenoudergezin							
uitsluitend minderjarige kinderen	34,0	6,9	30,7	49,0	31,9	13,9	3,2
minstens één meerderjarig kind	15,5	7,0	23,2	33,0	9,2	20,4	3,4
overig meerpersoonshuishouden	16,6	0,0	8,8	20,8	9,1	4,4	7,2
<i>Voornaamste inkomensbron huishouden</i>							
Inkomen uit arbeid	7,3	0,9	1,9	8,9	2,5	4,3	2,2
Inkomen uit eigen onderneming	16,2	1,1	2,2	17,3	11,1	4,6	1,6
Overdrachtsinkomen	17,8	3,0	21,1	29,9	11,1	14,6	4,2
uitkering inkomensverzekering	9,1	1,3	12,2	18,9	5,1	13,1	0,6
i.v.m. werkloosheid	25,3	3,3	47,9	54,1	9,9	40,0	4,2
i.v.m. ziekte en arb.ongesch.	18,7	5,9	52,9	57,2	16,6	39,6	1,0
i.v.m. ouderdom en nabest.	7,0	0,5	4,7	11,7	3,2	8,1	0,4
uitkering sociale voorziening	58,2	15,4	81,2	88,5	55,5	29,9	3,1
overig overdrachtsinkomen	75,7	0,0	25,0	81,0	0,6	0,3	80,1
<i>Leeftijd op 31 december 2009</i>							
0-17 jaar	15,6	1,6	5,6	17,7	7,9	8,4	1,4
18-24 jaar	20,1	1,2	10,5	26,5	3,7	6,0	16,8
25-44 jaar	10,5	1,9	7,3	14,7	6,6	6,1	2,0
45-59 jaar	6,8	1,4	11,7	15,3	4,6	9,4	1,3
60-64 jaar	7,9	1,6	0,0	9,2	5,3	3,1	0,8
65 jaar en ouder	7,7	0,4	0,0	8,1	3,7	4,3	0,1
<i>Geslacht</i>							
Man	10,8	1,4	6,1	14,3	5,4	6,3	2,6
Vrouw	11,3	1,5	7,1	15,9	6,0	7,3	2,6
<i>Herkomstgroepering</i>							
Autochtoon	10,0	1,0	6,0	13,9	5,0	6,6	2,3
Westers land	12,6	2,5	9,1	17,5	6,8	7,1	3,6
Niet-westers land	26,4	9,5	14,8	34,2	17,1	12,5	4,6

Bron: CBS (EU-SILC 2009).

Technische toelichting

EU-SILC

Het onderzoek EU-SILC wordt in opdracht van Eurostat uitgevoerd in alle lidstaten van de Europese Unie op basis van een Europese Verordening. Het voornaamste doel is het leveren van internationaal vergelijkbare gegevens over inkomen en sociale uitsluiting, maar het onderzoek richt zich ook op huisvesting, werk, gezondheid, onderwijs en kinderopvang. Bij de gegevensverzameling maakt het CBS zoveel mogelijk gebruik van registergegevens, voornamelijk inkomensgegevens uit fiscale bronnen. Aanvullende gegevens worden verzameld via telefonische waarneming. Vanwege de gemeenschappelijke arbeidsmarktvariabelen is EU-SILC geïntegreerd in de Enquête beroepsbevolking (EBB). Jaarlijks bevat de EU-SILC-steekproef tussen de 9 en 10 duizend huishoudens. De voor Nederland gepresenteerde resultaten wijken iets af van de cijfers die het CBS zelf op dit gebied publiceert. Volgens het CBS kwam het risico op armoede in 2008, het referentiejaar voor het inkomen in EU-SILC 2009, uit op 10,1 procent. Hiervoor zijn diverse redenen aan te geven. Ten eerste is het bij de nationale inkomensstatistiek gebruikelijk een aantal groepen, bijvoorbeeld studentenhuishoudens, niet in te delen naar de hoogte van het inkomen. Een tweede verklaring voor de verschillen is het feit dat in Europees verband andere equivalentiefactoren gebruikt worden. Een iets andere definitie van het besteedbaar inkomen is een derde verklaring voor de verschillen. Ten behoeve van de internationale vergelijkbaarheid zijn de economische huurwaarde en de betaalde hypotheekrente in het onderzoek EU-SILC bijvoorbeeld vooralsnog buiten beschouwing gebleven.

Lage werkintensiteit

De werkintensiteit van het huishouden wordt berekend als de verhouding van (1) het totaal aantal maanden dat de volwassen gezinsleden (jonger dan 60 jaar) hebben gewerkt in het voorgaande kalenderjaar, en (2) het totaal aantal maanden dat zij theoretisch hadden kunnen werken in dat jaar. In Europees verband spreekt men van een lage werkintensiteit als deze factor lager is dan of gelijk aan 0,20.

Lage-inkomensgrens

De lage-inkomensgrens is afgeleid van het bedrag dat een alleenstaande bijstandsgerechtigde in 1979 ontving. Voor de jaren erna is deze norm gecorrigeerd voor inflatie. In prijzen van het jaar 2008 bedroeg de lage-inkomensgrens voor een alleenstaande 11 020 euro netto. Per maand kwam dit neer op 920 euro.

Literatuur

Bos, W. en B. Janssen (2011). Inkomen uit werk en toch risico op armoede. *Socialeconomische trends*, 1/2011, 23–28.

CBS (2004). Equivalentiefactoren 1995–2000. Voorburg/Heerlen: Centraal Bureau voor de Statistiek.

Chkalova, K. (2009, 18 mei). Een op de vijf huishoudens heeft een uitkering. *CBS-Webmagazine*

Europese Commissie (2010, 3 maart). Europe 2020, A European strategy for smart, sustainable and inclusive growth. Brussel.

Fusco, F. A-C Guio en E. Marlier (2010). Characterising the income poor and the materially deprived in European countries. In: *Income and living conditions in Europe*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Guio, A-C (2009). What can be learned from deprivation indicators in Europe? Eurostat - Methodologies and working papers - 2009 edition.

Leufkens, K. (2009, 12 augustus). Nederlandse werkloosheid in 2008 de laagste binnen de EU. *CBS-Webmagazine*

Ministerie van EL&I (2011, april). Nationaal Hervormingsprogramma 2011 Nederland. Den Haag: Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie.

Raad van de Europese Gemeenschappen. Besluit van de Raad van 19 december 1984 betreffende een specifieke communautaire actie ter bestrijding van de armoede. Publicatieblad van de Europese Gemeenschap, 1985, L 2 (24–25)

Redeman, A. (2011, 21 september). Sociale bescherming kost 179 miljard euro in 2010. *CBS-Webmagazine*

Noten in de tekst

- ¹⁾ De data zijn afkomstig van de website van Eurostat, zie hiervoor: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/search_database
De in dit artikel gepresenteerde uitkomsten vallen onder het thema "Income and living conditions".
- ²⁾ Het doorsnee inkomen is hierbij gelijk aan het mediane gestandaardiseerde inkomen. Het mediane inkomen is het middelste inkomen in de verdeling van inkomens van laag naar hoog.
Het gestandaardiseerde inkomen is het besteedbaar inkomen gecorrigeerd voor verschillen in grootte en samenstelling van het huishouden.
- ³⁾ Het gaat hier om het op basis van populatie-aantallen gewogen gemiddelde
- ⁴⁾ De verschillen in prijsniveau tussen landen kunnen aanzienlijk zijn. Dit betekent dat de koopkracht van een euro in het ene land groter kan zijn dan in het andere land. Om toch vergelijkingen te kunnen maken tussen de welvaart van inwoners van verschillende landen is een correctie voor de verschillen in prijsniveau nodig. Met behulp van de koopkrachtpariteit worden internationale prijsverschillen geëlimineerd.
- ⁵⁾ Dit bedrag hangt af van de welvaart in een land en is dus per land verschillend.

- 6) Het in EU-SILC 2009 gemeten inkomen heeft betrekking op het kalenderjaar 2008.
- 7) In de equivalentiefactor komen de schaalvoordelen tot uitdrukking die het gevolg zijn van het voeren van een gemeenschappelijke huishouding. Met behulp van deze factoren worden alle inkomens herleid tot het inkomen van een eenpersoonshuishouden. Op deze wijze zijn de welvaartsniveaus van huishoudens onderling vergelijkbaar gemaakt. In Europees verband is de 'aangepaste OECD-equivalentieschaal' toegepast. Het CBS hanteert hiervoor een andere schaal (CBS, 2004).